

Brüsszel, 2023. május 23.
(OR. en)

9043/23

Intézményközi referenciaszám:
2008/0140(CNS)

SOC 296
ANTIDISCRIM 41
MI 372
JAI 554
FREMP 131

JELENTÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága / a Tanács
Előző dok. sz.:	8468/23
Biz. dok. sz.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Tárgy:	Javaslat – A Tanács irányelve a személyekkel szembeni, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról – <i>Jelentés az elért eredményekről</i>

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2008. július 2-án tanácsi irányelvjavaslatot fogadott el, amelynek célja a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron, illetve szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem kiterjesztése a foglalkoztatáson kívül eső területekre. Az e területre vonatkozó hatályos EK-jogszabályok¹ kiegészítésével az egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelvjavaslat megtiltáná a fentiekben alapuló megkülönböztetést a következő területeken: szociális védelem, beleértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást; oktatás; valamint az áruk és szolgáltatások igénybevétele, beleértve a lakhatást is.

¹ Különösen a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK tanácsi irányelv.

A delegációk nagy többsége elvben üdvözölte a javaslatot, és közülük sokan támogatták, hogy a javaslat a hatályos jogi keret kiegészítését célozza azáltal, hogy horizontális megközelítésen keresztül foglalkozik a megkülönböztetésnek mind a négy alapjával.

A legtöbb delegáció megerősítette az egyenlő bánásmód mint az EU-n belüli közös érték előmozdításának fontosságát. Több delegáció is különösen a javaslatnak a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel (UNCRPD) összefüggésben való jelentőségét hangsúlyozta. Azonban néhány delegáció a fogyatékossga vonatkozóan ambiciózusabb rendelkezéseket részesített volna előnyben.

Noha hangsúlyozták a megkülönböztetés elleni küzdelem fontosságát, egyes delegációk kétségbe vonták a bizottsági javaslat szükségességét, mivel úgy látták, hogy az bizonyos kérdésekben sérti a nemzeti hatáskört, és ellentmond a szubszidiaritás és az arányosság elvének. Egyes delegációk pontosításokat is kértek, és aggodalmukat fejezték ki különösen a jogbiztonság hiányával, a hatáskörmegosztással, valamint a javaslat gyakorlati, pénzügyi és jogi hatásával kapcsolatban.

Két delegáció általános fenntartással élt a javaslatra vonatkozóan.

Egyelőre valamennyi delegáció általános vizsgálati fenntartással él a szöveggel kapcsolatban.

CZ és DK parlamenti vizsgálati fenntartással él. A Bizottság támogatja a kompromisszumra való törekvést, ugyanakkor vizsgálati fenntartással él az eredeti javaslatához képest az ebben a szakaszban tett minden változtatással kapcsolatban.

Az Európai Parlament 2009. április 2-án konzultációs eljárás keretében elfogadta véleményét². A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépését követően a javaslat már az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikkének hatálya alá tartozik, így – az Európai Parlament *egyetértését* követően – egyhangú tanácsi határozathozatalt igényel.

² Lásd: A6-0149/2009. A jelenlegi Európai Parlamentben Alice Kuhn két (SE/Zöldek/Európai Szabad Szövetség) jelölték ki a javaslat előadójának.

II. A SVÉD ELNÖKSÉG ALATT A TANÁCSBAN VÉGZETT MUNKA

A 2021-ben és 2022-ben folytatott megbeszélések nyomán, amelyek középpontjában legfőképp a fogyatékossgal kapcsolatos rendelkezések álltak³, a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport⁴ a svéd elnökség által előterjesztett vitaindító feljegyzés⁵ alapján folytatta a javaslat vizsgálatával kapcsolatos munkáját.

Az elnökség a vitaindító feljegyzésben felkérte a delegációkat, hogy jelezzék, szükségesnek tartják-e a *megkülönböztetés fogalmával* (2. cikk), a *hatállyal* (3. cikk) és a *fogyatékossgal élők igényeihez való észszerű alkalmazkodással* (4a. cikk) kapcsolatos egyes kulcsfontosságú rendelkezések további tisztázását.

Számos delegáció nem tartotta szükségesnek a fenti elemek további tisztázását. Az egyik delegáció megismételte azon véleményét, hogy a javaslat nem tartja tiszteletben a szubszidiaritás elvét. Mások úgy vélték, hogy további munkára van szükség a három kérdéssel, valamint a szöveg más részeivel kapcsolatban. A megbeszélés során többek között az alábbi fő kérdések merültek fel:

2. cikk – A megkülönböztetés fogalma

Az egyik delegáció a megkülönböztetés fogalmának világosabb meghatározását kérte, hogy elkerülhető legyen a jogbizonytalanság és annak szükségessége, hogy az Európai Unió Bíróságának (EUB) a jövőben értelmeznie kelljen a fogalmat.

Egyes delegációk azt kérték, hogy a cikkekben és a preambulumbekkezdésekben tisztázzák a *többszörös megkülönböztetés* fogalmát (az interszekcionális megkülönböztetést is beleértve)⁶.

Egyes delegációk azt kérték, hogy állítsák vissza a szövegbe a *kapcsolaton alapuló megkülönböztetés* és a *feltételezésen alapuló megkülönböztetés* fogalmát.

Az egyik delegáció azt szerette volna, hogy az irányelv hatályát a szexuális irányultság mellett a nemi identitásra és a nemi önkifejezésre is kiterjesszék.

³ Lásd a 9109/21, 14046/21 és 13070/22 dokumentumokat.

⁴ 2023. május 11-én találkozóra került sor.

⁵ 8468/23.

⁶ Lásd még a (12ab) preambulumbekkezdést.

Egyes delegációk szükségesnek tartották tisztázni a pénzügyi szolgáltatások nyújtása során az életkoron vagy az adott személy fogyatékosságához köthető egészségi állapoton alapuló, engedélyezett eltérő bánásmódra vonatkozó rendelkezéseket, többek között a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel (UNCRPD) összefüggésben is.

3. cikk – Hatály

Az egyik delegáció az „életkorra” vonatkozó rendelkezések tisztázását kérte, hogy elkerülhető legyen a jogbizonytalanság és annak szükségessége, hogy az EUB-nak a jövőben értelmeznie kelljen ezeket a rendelkezéseket.

Az egyik delegáció azt kérte, hogy az uniós jog elsőbbsége tiszteletben tartásának biztosítása érdekében töröljék a nemzeti „jogi hagyományokra” való minősítő hivatkozást (3. cikk (1) bekezdés). Az egyik delegáció továbbá megkérdőjelezte a családi állapothoz kapcsolódó társadalombiztosítási jogosultságoknak az irányelv hatálya alóli kizárását.

4a. cikk – Észszerű alkalmazkodás a fogyatékossággal élők igényeihez

Egyes delegációk szerint tisztázni kell az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó rendelkezésekből eredő konkrét jogokat és mentességeket, beleértve az aránytalan teher fogalmát is. Az UNCRPD-egyezménnyel való összhang fenntartásának fontosságára emlékeztetve több delegáció is óva intett a fogyatékosságra vonatkozó rendelkezések felhívásától, az észszerű alkalmazkodás biztosítására vonatkozó követelmény végrehajtására előírányzott hosszabb határidőt is ideértve (15. cikk (2) bekezdés). Egy delegáció azt kérte, hogy az akadálymentesítési rendelkezéseket illesszék vissza a szövegbe.

Az egyik delegáció arra is rámutatott, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról szóló irányelvjavaslatokról folyó megbeszélések fényében törölni kell vagy ki kell igazítani a 12. cikket.

A Bizottság képviselője hangsúlyozta, hogy nem szabad engedni a fogyatékoságon alapuló megkülönböztetés elleni védelmet illetően kitűzött célokból, és azon a véleményen volt, hogy az irányelvet a lehető legnagyobb mértékben az UNCRPD-egyezménnyel összhangban kell értelmezni. Ami az akadálymentességet illeti, a Bizottság képviselője megjegyezte, hogy az eredeti javaslat azon rendelkezése, amelynek értelmében az irányelv nem érinti az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyek konkrét áruk vagy szolgáltatások tekintetében vonatkoznak az akadálymentességre, a jelenlegi szövegben is szerepel (4a. cikk (4) bekezdés). A ténylegesen megkülönböztetésmentes hozzáférésre vonatkozó rendelkezések törlését illetően a Bizottság képviselője arra is emlékeztetett, hogy biztosítani kell, hogy ez a változtatás ne csökkentse a fogyatékosággal élő személyek védelmét az irányelv hatálya alá tartozó területeken.

III. ÖSSZEGZÉS

Számos delegáció megerősítette, hogy határozottan támogatja a javaslatot és annak gyors elfogadását, és közülük sokan jelezték, hogy támogatni tudnák az irányelv jelenlegi szövegváltozatát. A Bizottság képviselője hangsúlyozta, hogy a Bizottság továbbra is prioritásként kezeli a javaslat elfogadását, és kész továbbra is támogatni a tárgyalásokat annak érdekében, hogy előrelépés történjen a javaslattal kapcsolatban. Tekintettel a javaslat első benyújtása óta eltelt időre, több delegáció lehetőség szerint politikai szintű megbeszélések megtartását is szorgalmazta annak érdekében, hogy sikerüljön elmozdulni a holtpontról.

Bár a legutóbbi megbeszélések során történt némi előrelépés, amely ismételten rámutatott arra, hogy az irányelvtervezet széles körű támogatottságot élvez, még így is egyértelműen további jelentős munkára van szükség ahhoz, hogy a Tanácsban el lehessen érni a szükséges egyhangúságot.